ความเป็นเลิศทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในจังหวัดนครราชสีมา

Educational Excellence of Educational Administrators of Phrapariyattham School Department of General Education According to the Principles of Itthipatha 4 in Nakhon Ratchasima Province

ดลภรณ์ หรรษาภรณ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Dolphon Hansaporn

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail1: dolphonpu@hotmail.com

Received: November 17, 2023; Revised: December 12, 2023; Accepted: December 14, 2023

****

บทคัดย่อ

ความสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 6 มาตราที่ 47 49 และ 51 ว่าด้วยเรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

รูปแบบการวิจัย เป็นแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และครู จำนวน 152 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งแบบโครงสร้าง โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ รองลงมาคือด้านผลลัพธ์ และด้านการนำองค์กร ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางความคิดที่มีวิสัยทัศน์ในการวางนโยบายในการบริหาร ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับบุคลากรในทุกระดับอยู่เท่าเทียมกัน

สรุปโดยย่อ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางความคิด ที่มีวิสัยทัศน์ในการวางนโยบายในการบริหารทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังสามารถกำหนดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำกับ ดูแล และ ติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการที่วางไว้

คำสำคัญ : ความเป็นเลิศ; การบริหารสถานศึกษา; โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The importance of educational management problems that focus on excellence in educational institutions. according to the national education act b.e. 1999 and amendments (no. 4) b.e. 2019, section 6, sections 47, 49 and 51 regarding educational standards and quality assurance in order to develop the quality and standards of school education to be of higher quality.

The objectives of this research are 1) to study the administration of educational institutions towards excellence by administrators of phrapariyattham school. general education department nakhon ratchasima province 2) to study the guidelines for managing educational institutions towards excellence according to the 4 principles of the phra pariyattitham school administrators. general education department.

Research model it is a combination of methods. the sample group consisted of 152 administrators and teachers. the research tools were questionnaires and semi-structured interviews. using statistical analysis to find the average and standard deviation and content analysis.

Research results according to objective number 1: educational institution administration towards excellence by phrapariyattham school administrators. general education department overall, it is at a high level. the most commonly practiced areas are measurement, analysis and knowledge management. next is the results side. and organizational leadership, respectively.

Research results according to objective number 2: guidelines for educational institution administration towards excellence according to the 4 principles of the phra pariyattham school administrators. general education department: administrators should be thought leaders. who has a vision in setting administrative policies encourage the participation of personnel both inside and outside the school. along with giving equal importance to personnel at all levels.

Brief summary of educational institution administration towards excellence according to the 4 iddhipada principles of phrapariyattidhamma school administrators. general education department overall, the average score was at a high level. guidelines for managing educational institutions towards excellence according to the 4 principles of the phra pariyattham school administrators. general education department: administrators should be thought leaders. who

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

has a vision in setting management policies both in the short term and in the long term it can also clearly define the administrative structure of the school. including supervising, supervising and following up on the implementation of plans/projects that have been laid out.

Keywords: Excellence; Educational Institution Administration; Phrapariyattidhamma School

บทนำ

การดำเนินงานของการบริหารสู่ความเป็นเลิศจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการพัฒนาหลายมิติไปพร้อมกัน โดยจะต้องดำเนินการทั้งระบบ คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ มิใช่เป็นการบริหารเพียงบางส่วนของโรงเรียน หรือจัดเป็นแผนการการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงพบว่าแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันทั้งบริบทศักยภาพ ขนาดโรงเรียน รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนเกิดการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเป็น 3 ระดับ เพื่อให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและบริบทของโรงเรียน คือ ระดับที่ 1 การบริหารจัดการระบบคุณภาพ ระดับโรงเรียน (School Quality Award : ScQA) ระดับที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission Quality Award : OBECQA) และระดับที่ 3 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (Thailand Quality Award : TQA) และเพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติการที่เป็นเลิศขององค์กร (โรงเรียน) ถูกนำมาผนวกเป็นองค์ประกอบการบริหารจัดการระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด คือ 1) การนำองค์กร (Leadership) 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus) 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management) 5) การมุ่งเน้นบุคลากร (Faculty and Staff Focus) 6) การปฏิบัติงาน (Operation) และ 7) ผลลัพธ์ (Performance Results) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกขั้นพื้นฐาน, 2559)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของการศึกษา คณะสงฆ์ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้พระภิกษุ สามเณร ได้มีโอกาสศึกษาสายสามัญตามหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยเทียบกับชั้นมัธยมศึกษาสาย สามัญ โดยจัดหลักสูตรให้มีวิชาที่เหมาะสมแก่ภาวะของพระภิกษุ สามเณร ที่จะได้มีโอกาสศึกษาสาย สามัญโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และเป็นวิชาที่จำเป็นแก่งานพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรที่ให้ การศึกษาวิชาพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ได้แก่ ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา อันเป็นพื้นฐาน การประพฤติปฏิบัติธรรมวินัยตามควรแก่ฐานานุรูปและ

ความสนใจเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดแผนการเรียนให้จบในตัวเองได้ หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ มุ่งส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณร มีบุคลิกภาพและอาจารวัตรอันสมควรแก่สมณเพศ และเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณร ค้นพบ ความสามารถความสนใจความถนัดเฉพาะตน และช่วยให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ทางคดีโลก และคดีธรรม สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบันได้ตามควรแก่สมณวิสัย โดยไม่ขัดต่อวินัยสงฆ์ รวมทั้งเพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุ สามเณรเมื่อเรียนจบแต่ละชั้นย่อมได้ความรู้เป็นเครื่อง บริหารรักษาตนขณะบวชอยู่ เมื่อลาสิกขาออกไปย่อมมีความรู้พอควรแก่อัตภาพเป็นทรัพยากรบุคคล ที่มีคุณค่าต่อสังคมฆราวาส และหากมุ่งหมายจะเรียนรู้ให้สูงขึ้นไปในระดับอุดมศึกษาก็ย่อมได้ โดยมี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รับพระภิกษุ สามเณร ที่เรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก สามัญศึกษา เข้าศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยทั้งสองโดยตรง สำหรับการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจะให้การสนับสนุน เป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กำหนดไว้ และยังมีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 เป็นตัวรองรับ

ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยส่วนมาก มีปัญหาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมไปถึงการพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในแต่ละรายวิชา เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2564) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผล และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

ความเป็นมาและแนวคิดเบื้องต้นของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ โดยได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศไว้ ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548) กล่าวว่า ศาสตร์การบริหารมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องแต่ละยุคต่างก็มีจุดเน้นที่แตกต่างกันเช่นในยุคทัศนะดั้งเดิมประมาณปี ค.ศ. 1890 ให้ความสำคัญกับความมีประสิทธิภาพในการทำงานและการควบคุมมากแต่ละเลยความสำคัญของมนุษย์ในยุคที่มีทัศนะเชิงพฤติกรรมซึ่งเริ่มเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1910 เป็นต้นมา การบริหารให้ความสำคัญกับมนุษย์มากขึ้นโดยมีความเชื่อว่าองค์กรที่มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารจะต้องเข้าใจและให้ความสนใจกับการเสริมสร้างปัจจัยจูงใจที่จะมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของมนุษย์ในองค์กรส่วนในยุคทัศนะเชิงปริมาณซึ่งเริ่มเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1940 เป็นต้นมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลมีการใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์และวิธีการเชิงสถิติการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อประกอบการตัดสินใจมากขึ้น

ในปลายทศวรรษ 1970 มีการพัฒนาทฤษฎีใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้นศาสตร์ทางการบริหารได้รับอิทธิพลจากหลายสาขาผสมกันในลักษณะสหวิทยาการและยังมีการนำทฤษฎีต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 20 ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการในลักษณะที่เป็นสูตรสำเร็จที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั่วไปปัจจุบันการบริหารองค์กรที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและเป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ การบริหารคุณภาพแบบทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management : TQM) แนวคิดนี้มีวิวัฒนาการมาจากการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมที่ว่าการผลิตต้องมีคุณภาพ ซึ่งต้องมีการตรวจสอบผลผลิตต่อมามีแนวคิดในการควบคุมคุณภาพ ซึ่งเน้นที่กระบวนการผลิต โดยการตรวจหาข้อผิดพลาดในการทำงานเพื่อหาทางแก้ไขแนวคิดต่อมาเปลี่ยนเป็นการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตามความต้องการของลูกค้าเพื่อให้ให้มาตรฐานเป็นที่พอใจจึงเกิดระบบประกันคุณภาพขึ้นระบบนี้นั้นการป้องกันการเกิดข้อผิดพลาดแทนการกันหาข้อผิดพลาดเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตสำหรับแนวคิดด้านคุณภาพในปัจจุบันคือ การผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าซึ่งต้องเกิดจากการบริหารที่มีคุณภาพทุกด้าน

Sallis (1993) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพระดับสูง คือ การจัดการแบบมุ่งคุณภาพแบบทั่วทั้งองค์กรในระดับนี้จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดหรือปรัชญาสำคัญของ TOM กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารในระดับสูงต้องมีความมุ่งมั่นและมีความผูกพันกับการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องด้วยความร่วมมือของพนักงานในทุก ๆ หน่วยงานและเป็นการทำงานแบบข้ามสายงานโดยผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนทุกด้านและองค์กรต้องมีมุมมองเป็นระบบและพนักงานในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่ทำงานในระบบ ความหมายของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศหากพิจารณาความหมายของคำว่า”ระบบการ

บริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ” อาจแยกออกได้เป็น 2 คำสำคัญ คือ “ระบบการบริหาร”และ “ความเป็นเลิศ” ในส่วนของคำว่า “ระบบการบริหาร” นั้นอาจพิจารณาได้เป็น 2 มิติ คือมิติแรกเป็นการพิจารณาโดยแยกส่วนของคำว่า “ระบบ” และ “การบริหาร” ออกจากกันส่วนมิติที่ 2 เป็นการพิจารณาภาพรวมของคำว่า “ระบบการบริหาร หรือ Management System” รายละเอียดมีดังนี้

ความหมายของคำว่า “ระบบการบริหาร” The American Heritage Dictionaries (1991) ได้ให้ความหมายของระบบไว้ในหลายลักษณะดังนี้ 1) กลุ่มขององค์ประกอบที่มีปฏิกิริยากันมีปฏิสัมพันธ์กันและเป็นไปตามกันก่อรูปเป็นองค์รวมที่ผสมผสานกันอยู่ 2) กลุ่มขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันตามหน้าที่ เช่น ร่างกายมนุษย์กลุ่มของอวัยวะกลุ่มของกลไกเครื่องจักรเครือข่ายของโครงสร้างและช่องทางในการสื่อสาร เป็นต้น 3) กลุ่มขององค์ประกอบหรือชิ้นส่วนที่สัมพันธ์กันอย่างมีโครงสร้าง 4) ชุดของความคิดหรือหลักการที่มีปฏิสัมพันธ์กัน 5) หน่วยงานหรือสังคมที่ก่อตั้งขึ้น 6) กลุ่มของวัตถุประสงค์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ 7) ชุดของปรากฏการณ์ที่รวมอยู่ด้วยกันเพื่อการจำแนกและวิเคราะห์ 8) สภาพหรือสถานะของปฏิกิริยาที่เป็นลำดับและกลมกลืนกัน และ 9) วิธีการหรือกระบวนการ

นอกจากนั้นนักวิชาการได้ให้ความหมายของระบบไว้ในทำนองเดียวกัน เช่น

Robbins (1998) ระบบ หมายถึง ชุดหรือกลุ่มขององค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายโดยรวมของระบบให้ความหมายในลักษณะของกลุ่มหรือส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วนมารวมกันโดยกล่าวถึงระบบย่อย (Sub System) และระบบใหญ่ (Supra System) ซึ่งก็คือสภาพแวดล้อมของระบบนั้นเอง

Hoy and Miskel (2001) ได้นำเสนอทฤษฎีระบบสังคมในฐานะที่โรงเรียนเป็นระบบสังคมแบบหนึ่งโดยได้อธิบายถึงระบบย่อยภายในโรงเรียนว่า ประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ สรุปได้ 4 ระบบย่อย ได้แก่

1. ระบบย่อยเกี่ยวกับงานซึ่งมีจำนวนมากมายในโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

2. ระบบย่อยด้านโครงสร้างที่ทำให้องค์กรดำเนินงานเป็นระบบและมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง โครงสร้างจะกำหนดรูปแบบของหน้าที่บทบาทขอบข่ายการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางการสื่อสารและการตัดสินใจนอกจากนี้ โครงสร้างยังเป็นตัวกำหนดระบบการไหลของงานด้วย

3. ระบบย่อยด้านทรัพยากรและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการดำเนินงาน ซึ่งไม่ได้หมายถึง เฉพาะฮาร์ดแวร์ เช่น คอมพิวเตอร์ หนังสือ กล้อง โทรทัศน์ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงโครงสร้างใหม่เช่น วิธีการที่เป็นระบบลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ หรือการออกแบบวิธีการที่เป็นนวัตกรรมทั้งหลายที่ใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อการบรรลุการดำเนินงานขององค์กร แผนการสอนของครู ตารางสอน และคู่มือการใช้หลักสูตรคือ ตัวอย่างของเทคโนโลยีในองค์กรทางการศึกษา

4. ระบบย่อยด้านคนที่มีส่วนสนับสนุนให้องค์กรบรรลุผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กร

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

จากความหมายของระบบที่กล่าวไว้ข้างต้นวิเคราะห์ ได้ว่าต่างก็ให้ความหมายไว้ในลักษณะที่สอดคล้องกันว่าระบบมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นชุดหรือกลุ่มขององค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กันและองค์ประกอบย่อยเหล่านี้ ต่างก็ทำหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรวม โดยแนวคิดของนักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความสนใจระบบในฐานะที่เป็นระบบเปิดเพราะเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อระบบ เช่นเดียวกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อยู่ภายในส่วนการกำหนดเป็นระบบย่อยภายในองค์กรขึ้นอยู่กับการแบ่งประเภทของงานในแต่ละองค์กร

สรุปได้ว่า “ระบบการบริหาร” หมายถึง ชุดหรือกลุ่มขององค์ประกอบย่อยต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์กันตามหน้าที่หรือกระบวนการทางการบริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การนำ และการควบคุม โดยกระบวนการเหล่านี้ต่างก็ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและหากพิจารณาองค์กรในฐานะระบบองค์กรจะประกอบด้วย ระบบย่อยต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน คือ ระบบบ่อยเกี่ยวกับงาน (ด้านเทคนิค) และทรัพยากรระบบย่อยด้านโครงสร้าง ระบบย่อยด้านคน และระบบย่อยด้านการบริหาร โดยระบบย่อยด้านการบริหาร ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การจัดองค์กร การดำเนินงาน และการควบคุมสำหรับการวิจัยครั้งนี้พิจารณา “ระบบการบริหาร” ในความหมายของชุดหรือกลุ่มขององค์ประกอบย่อย ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรโดยองค์ประกอบทางการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การขัดโครงสร้าง การนำ การจัดการด้านบุคลากร และการควบคุม

ส่วนความเป็นเลิศมีความหมายที่ยากจะอธิบายได้เนื่องจากมีความหมายได้หลายด้านและเป็นการยากที่คนส่วนใหญ่จะเห็นพ้องต้องกันเป็นกรอบมโนทัศน์ที่เป็นสากลการมองความเป็นเลิศหรือคุณภาพจะแตกต่างกันไปคือ ด้านเศรษฐศาสตร์จะมองคุณภาพในเชิงความสัมพันธ์ของปัจจัยนำเข้าและผลผลิตโดยดูว่าผลผลิตที่ได้ออกไปนั้นอยู่ในความต้องการของตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด คุ้มค่ากับการลงทุนการผลิตหรือไม่การมีคุณภาพต่ำ จึงหมายถึงความไม่สมดุลกันระหว่างอุปสงค์กับอุปทาน สำหรับทางด้านสังคมวิทยาจะมองว่าการศึกษาได้ตอบสนองหรือทดแทนให้กับสังคมมากน้อยเพียงใดมีผลทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างไร ทำให้ประเทศมีการพัฒนาทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยีหรือไม่ สำหรับด้านการศึกษาจะมองคุณภาพในลักษณะของประสิทธิผลและประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนความสามารถของบัณฑิตในการแก้ปัญหาและคิดวิเคราะห์และวิจารณ์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในความหมายของความเป็นเลิศสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงความหมายของความเป็นเลิศ มีรายละเอียดดังนี้

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2548) กล่าวถึงความเป็นเลิศว่า นอกจากทำให้ตรงตามข้อกำหนดแล้วยังต้องคำนึงถึงความพึงพอใจและทำให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าด้วยหรืออาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคุณภาพและข้อแตกต่างที่สำคัญก็คือสินค้าหรือบริการที่ได้เกณฑ์มาตรฐานไม่จำเป็นต้องเป็นสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพแต่สินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพควรมีคุณลักษณะที่ได้มาตรฐานในระดับหนึ่ง

เพราะโดยทั่วไปแล้วการกำหนดมาตรฐานมักเป็นการกำหนดโดยผู้ผลิตเป็นส่วนใหญ่ความต้องการของลูกค้าสำหรับ “ความเป็นเลิศ” นั้นกล่าวได้ว่ามีคุณภาพเป็นพื้นฐานสำคัญแต่ “ความเป็นเลิศ” มีความเหนือกว่าคุณภาพเพราะเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะมีความโดดเด่นกว่าเป็นระดับคุณภาพสูงสุดมีผลงานที่ยอดเยี่ยมเหนือกว่าธรรมดา ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้

ดังนั้นกล่าวได้ว่ามาตรฐาน คุณภาพและความเป็นเลิศทั้งสามคำมีความเกี่ยวข้องกันอยู่แต่ก็มีความแตกต่างกันที่การจัดลำดับกล่าวคือ “มาตรฐาน” เป็นสิ่งที่ถือเอาเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนดหรือเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำที่ต้องมีหรือที่ระบุไว้ส่วน “คุณภาพ” นั้น เป็นการยกระดับจากมาตรฐาน

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2551) มองว่าองค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศจนประสบความสำเร็จจะพิจารณาได้จากยอดขายและความสามารถในการทำกำไรหรือมีสมรรถนะสูง (High Performance) โดยมีนักวิชาการบางท่านเรียกองค์การที่เป็นเลิศ (Excellence Organization) ว่าองค์การสมรรถนะสูง (High Performance Organization) หรือ HPO และปัจจุบันมีหน่วยงานหลายแห่งทั้งภาคเอกชนและภาครัฐได้ให้ความสำคัญและนำเครื่องมือการบริหารต่าง ๆ มาพัฒนาหน่วยงานเพื่อก้าวไปสู่องค์การสมรรถนะสูงสำหรับในภาครัฐที่สำคัญเช่น กระทรวงพลังงานและการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

หากนำแนวคิดความเป็นเลิศข้างต้นมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาน่าจะสรุปได้ว่าความเป็นเลิศด้านการศึกษา หมายถึง การจัดการหรือบริหารการศึกษาที่ดีเยี่ยมมุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่าอย่างต่อเนื่องให้กับนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเน้นความสำเร็จและประสิทธิผลขององค์การโดยใช้เกณฑ์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาประเมินศักยภาพการดำเนินงานส่วนเกณฑ์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาหมายถึง รายการสำคัญที่ใช้ในการประเมินด้านศักยภาพที่ดีเยี่ยมด้านการศึกษาซึ่งก่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องนำไปสู่คุณภาพการศึกษา

ลักษณะของผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ

การดำเนินงานเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและให้เป็นไปตามกรอบแนวนโยบายและเป้าประสงค์หลักของการจัดการศึกษาของประเทศที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศและสามารถแข่งขันในเวทีโลกการสร้างการบริหารใหม่ในผลการดำเนินงานในโรงเรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญมิใช่เป็นเพียงการตอบสนองความต้องการจากภายนอกเพียงอย่างเดียวแต่ยังตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้สารสนเทศและภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาการจัดการคุณภาพอาศัยเทคนิคการผลการดำเนินงานเป็นเครื่องมือช่วยประเมินความพร้อมเปรียบเทียบการทำตามเกณฑ์มาตรฐานกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและแสวงหาการปฏิบัติการที่เป็นเลิศการปฏิบัติที่เกี่ยวกับคุณภาพรวมทั้งความเห็นความเชื่อและประเพณีปฏิบัติจัดเป็นการบริหารคุณภาพที่ต้องมีความเข้าใจและต้องมีการประเมินการเข้าใจการบริหารคุณภาพ ซึ่งเป็นการบริหารองค์การประเภทหนึ่งจะช่วยให้นำการจัดการคุณภาพไปปฏิบัติได้เหมาะสมมากขึ้นและบางครั้งหากผลการประเมิน พบว่า ยังมีจุดอ่อนในเรื่องใดอาจจำเป็นต้องมีการสร้างการบริหารคุณภาพขึ้นมาใหม่ควบคู่ไปกับการหาทางลดการต่อด้านการเปลี่ยนแปลง

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

1. ความหมายของผลการดำเนินงาน

Astin (1993) ได้นิยามผลการดำเนินงานในโรงเรียน หมายถึงกิจกรรมในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการวัดจากผู้เรียนบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาและนำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงส่วนบุคคลหรือสถาบัน

Oakland (2000) ให้ความหมายของผลการดำเนินงาน หมายถึงกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานกับมาตรฐาน โดยเฉพาะหรือชุดของความต้องการ โดยการตรวจสอบภายในและการทบทวน ซึ่งเรียกว่าการประเมินด้วยหน่วยงานปฐมภูมิและถ้าเป็นลูกค้าภายนอกทำการประเมินผู้ส่งมอบกับมาตรฐานโดยเฉพาะของตนเองหรือในระดับชาติหรือในระดับนานาชาติเป็นการดำเนินการที่เรียกว่า การประเมินด้วยหน่วยงานทุติยภูมิ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้วยองค์การอิสระที่ไม่ขึ้นอยู่กับลูกค้าหรือผู้ส่งมอบแต่เป็นที่ยอมรับจากทั้งสองฝ่ายจะเรียกว่าเป็นการประเมินด้วยหน่วยงานตติยภูมิอิสระหรือหน่วยงานประเมินผลภายนอก

Doherty (1994) ได้ให้ความหมายของผลการดำเนินงาน หมายถึงการตัดสินในสมรรถนะตามหลักการที่กำหนด ซึ่งมีทั้งการประเมินภายในและภายนอกการประเมินคุณภาพเป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่มีศักยภาพเนื่องจากหลักการที่กำหนดคุณภาพสำหรับการศึกมาเป็นสิ่งยากยิ่งต่อความเห็นด้วยของบุคลากรทั้งหมด

สรุปได้ว่าผลการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบและเปรียบเทียบผลการดำเนินการของบุคลากรทุก ๆ ระดับขององค์การกับเกณฑ์มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผลรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบและนำผลลัพธ์ที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. แนวคิดในผลการดำเนินงานในองค์การธุรกิจ

Oakland (2000) เสนอกรอบแนวคิดของผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การกำหนดแนวทางการวัดตนเองตามมาตรฐานระดับโลกและการมุ่งเน้นผลที่เกิดกับลูกค้าด้วยการอ้างอิงมาตรฐานระดับชาติหรือระดับนานาชาติเช่นการประเมินตนเองตามมาตรฐานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ

2. การใช้รูปแบบการจัดการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศเป็นเครื่องมือการประเมินที่ให้ความสนใจกับประเด็นต่าง ๆ เช่น การให้ความสนใจกับความต้องการของลูกค้าวัตถุประสงค์ทางธุรกิจการคำนึงถึงความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปฏิบัติงานในองค์การการประยุกต์แนวคิดการลงทุนกับการมีส่วนเกี่ยวข้องความสำคัญด้านบุคลากรและเวลาระยะเวลาในการพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ การฝึกอบรมระยะเวลาในการทำให้บุคลากรรับรู้ในผลประโยชน์การเคลื่อนไปข้างหน้าในการบริหารใหม่ที่แตกต่างจากเดิม

3. การดำเนินการที่ใกล้บรรลุเป้าหมายของการมุ่งสู่ความเป็นเลิศจะต้องกำหนดวิธีการวัดความก้าวหน้าประสิทธิภาพและทิศทางที่ถูกต้องของการดำเนินการ

4. ในการพัฒนาการดำเนินการต่อเนื่องให้ดียิ่งขึ้นตรงตามมาตรฐานหรือกรอบงานที่กำหนดโดยองค์การจำเป็นต้องมีการประเมินหรือวัดตนเองและหาสิ่งที่เรียกว่าการวิเคราะห์ความแตกต่าง (Gap Analysis) ระหว่างสิ่งที่ปฏิบัติได้และข้อกำหนด

5. ในองค์การส่วนมากความสามารถในการตัดสินความก้าวหน้าที่ตรงกับประเด็นที่ได้รับการยอมรับต้องการการเพิ่มคุณค่าและการให้ข่าวสารกับการดำเนินการที่เพิ่มมากขึ้น

6. กระบวนการประเมินตามข้อกำหนดรางวัลคุณภาพแห่งชาติหลาย ๆ แห่งจะมีองค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินได้แก่กระบวนการขององค์การระบบการจัดการการจัดการและผลลัพธ์ผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าและผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพทางธุรกิจหลัก

7. กำหนดให้การประเมินตนเองต้องให้สารสนเทศกับองค์การในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายความเป็นเลิศ

8. การประเมินภายนอกใช้ในกระบวนการของการปฏิบัติการเพื่อรางวัลคุณภาพขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมินตนเองที่ดำเนินการและเป็นส่วนที่มาก่อนการปรับปรุงคุณภาพ

หลักอิทธิบาท 4

อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้นำไปประพฤติปฏิบัติประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการทำงาน ดังที่ ปิ่น มุทุกันต์ ได้กล่าวว่า อิทธิบาท 4 เป็นหลักการทำงานของพระพุทธเจ้าเป็นหลักที่นำพระองค์ให้ บรรลุความสำเร็จอย่างงดงามทั้งในด้านการศึกษาและการปฏิบัติงานทางโลก ทั้งในการค้นคว้าหา โมกขธรรมอันละเอียดลึกซึ้ง ทั้งในการเผยแพร่ศาสนาแก่ชาวโลกจนมีผู้ยอมรับนับถืออย่าง กว้างขวาง

1. ความหมายของอิทธิบาท 4

จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในอังคุตตรนิกาย ทุกขนิบาตร ได้กล่าวถึง อิทธิบาท ในอิทธิปาทสูตร ดังนี้

ภิกษุนั้นเจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วย ฉันทสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากฉันทะและความเพียรสร้างสรรค์) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะและความเพียรสร้างสรรค์) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังชาร (สมาธิที่เกิดจากจิตจะและความเพียรสร้างสรรค์ เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยตัยริมังตาณมายิปธานสังซาร (สมาธิพี่เกิดจากวิมังสาและความเพียรสร้างสรรค์)

จากอิทธิปาทสูตร ดังกล่าว มีผู้อธิบายความหมายของ อิทธิบาท 4 ไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึง อิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป) วิริยะ (ความเพียร คือ ขยันหมั่น

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

ประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ท้อถอย) จิตตะ (ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง)

พระธรรมโกศาจารย์ ได้กล่าวถึง อิทธิบาท แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่ง ซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้ลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้ สมบูรณ์ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท ซึ่งจำแนกไว้เป็น 4 คือ 1) ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น 3) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น

สมพร เทพสิทธา (2542) ได้กล่าวถึง อิทธิบาท 4 ว่าเป็นหนึ่งในคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้มีขึ้นในจิตใจและพัฒนาให้เจริญงอกงามจนกลายเป็นมโนธรรม เนื่องจากเป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย 4 ประการ ได้แก่

1) ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำให้ใจรักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2) วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นเพียร ทำงานด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ท้อถอย

3) จิตตะ ความคิด คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเสื่อมถอยไป

4) วิมังสา ความใคร่ครวญหรือทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นหาวิธีแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อไปสู่ความสัมฤทธิ์ผล

อมร โสกณวิเชษฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ (2535) ได้กล่าวถึง ความหมายของ อิทธิบาท 4 ว่าเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความสำเร็จมี 4 ประการ ได้แก่

1) ฉันทะ คือ ความพอใจในงานที่ทำ หมายถึงงานที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่คนชอบ เป็นความชอบหรือความพอใจที่มีอยู่แล้วเกี่ยวกับงาน แต่คนเราไม่ได้มีโอกาสทำงานที่ตนชอบเสมอไปงานในหน้าที่และงานที่จำเป็นต้องทำก็มีอยู่มาก งานเช่นนี้ถ้าไม่มีความชอบมาแต่เดิมก็ต้องสร้างความชอบ ความพอใจหรือแรงจูงใจในการทำงานขึ้น ความพอใจหรือแรงสูงใจนี้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้ถ้าได้ศึกษาให้รู้งานนั้นอย่างละเอียด วิธีทำงานโดยจุดหมายของงานนั้นเป็นอย่างดีแล้ว เมื่อสร้างความพอใจในงานได้ และลงมือทำงานก็เท่ากับงานนั้นสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง

2) วิริยะ คือ ความเพียรหรือความขยันทำงาน วิริยะจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับฉันทะ ดังนั้น การจะขยันหมั่นเพียรทำงานให้สำเร็จได้ต้องสร้างฉันทะให้มาก นอกจากฉันทะแล้วสิ่งเสริมแรงก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างวิริยะ สิ่งเสริมแรง ได้แก่ รางวัล ของตอบแทน คำชม เป็นต้น การมีคอยให้กำลังใจและการมองเห็นความสำเร็จเป็นขั้น ๆ สิ่งเสริมแรงเหล่านี้จะช่วยให้มีความขยันหมั่นเพียรมากขึ้น

3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ หรือฝักใฝ่ในการนั้นเสมอ ตรวจดูแลว่างานได้ทำไปแล้วเท่าไร ยังเหลือเท่าไรจึงจะสำเร็จ ในการทำงานมีอุปสรรคหรือข้อบกพร่องอย่างไร หรืองานนั้นทำไปได้อย่างราบรื่น จิตตะจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับฉันทะและวิริยะ ถ้ามีความพอใจมาก ความขยันมากความเอาใจใส่ก็มากตามเป็นการมุ่งตรงต่อความสำเร็จอย่างรวดเร็ว

4) วิมังสา คือ การใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผลและกระบวนการทำงาน วิมังสาเป็นผลของจิตตะ คือ เมื่อตรวจตราดูแล้วเห็นว่าการทำงานบกพร่อง หรือผิดวัตถุประสงค์ก็จัดการแก้ไข ความบกพร่อง และทำงานให้ตรงวัตถุประสงค์ อีกอย่างหนึ่งก็พิจารณาเหตุผลในการทำงานตามขั้นตอนงานที่ลงมือทำแล้วนั้นได้ผลเป็นขั้น ๆ อย่างไร เป็นผลที่พึงปรารถนาหรือไม่ ถ้าได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจหรือได้ผลไม่พึงปรารถนาก็จัดการแก้ไข

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

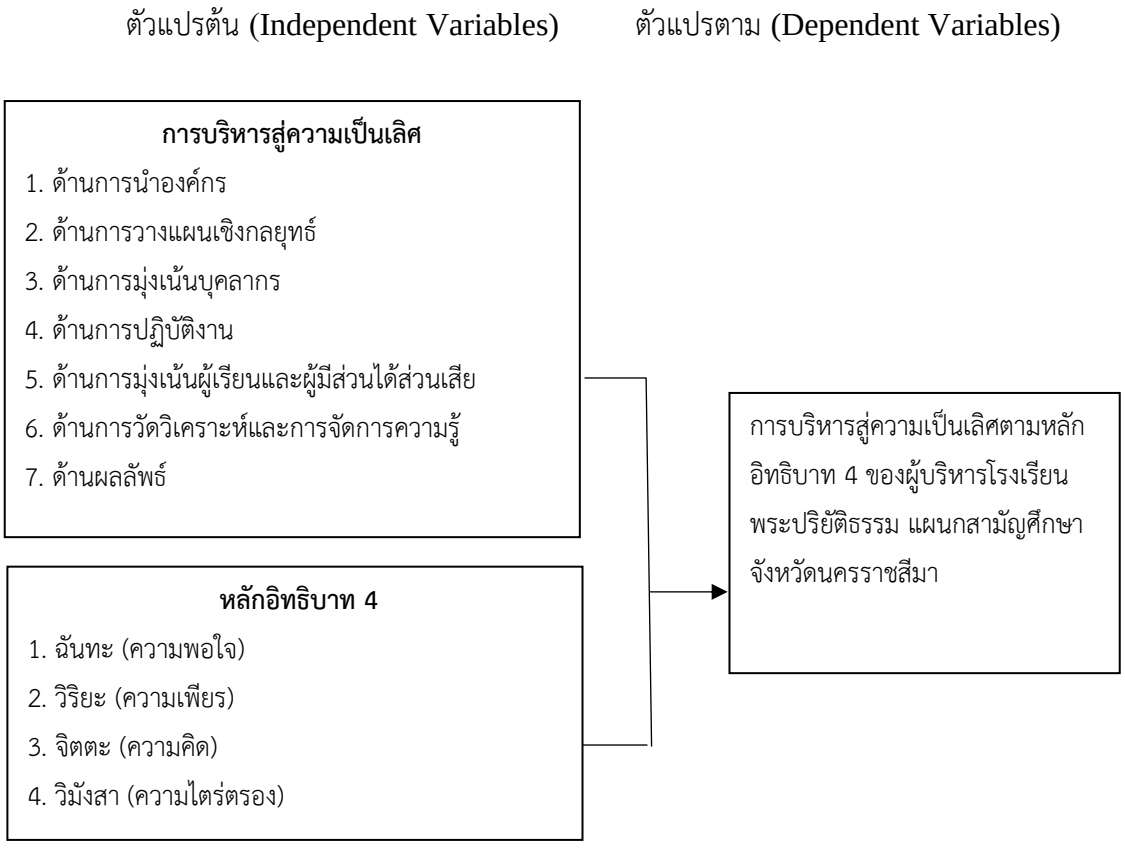

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยเรื่อง การบริหารสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ประชากร (Population) คือผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 23 โรงเรียน 253 รูป/คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (samples) ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 23 โรงเรียน โดยใช้ตารางเปรียบเทียบประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgen คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 รูป/คน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล OBECQA จำนวน 5 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ศึกษาหลักการเกี่ยวกับ การบริหารสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ Google Form

2. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือวิจัย

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. สร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย และนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5.ปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และตำแหน่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน ได้แก่ 1. การนำองค์กร 2.การวางแผนเชิงกลยุทธ์

3.การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4.การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5.การมุ่งเน้นบุคลากร 6.การปฏิบัติงาน 7.ผลลัพธ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

โดยแบ่งระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมาเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened ended Question)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

2. หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 เมื่อมีบางข้อที่ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) และได้ค่า IOC ได้ค่ามากว่า 0.50 (พิสณุ ฟองศรี, 2549)

3. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 รูป ได้แก่ บุคลากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามโปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และได้ค่าความเชื่อมั่นหรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha coefficient) เท่ากับ 0.980

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง การบริหารสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีสาระสำคัญคือการนำหลักอิทธิบาท 4 มาเชื่อมโยงกับหลักบริหารต่อไปนี้ 1. ด้านการนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 4. ด้านการปฏิบัติงาน 5. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6. ด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 7. ด้านผลลัพธ์

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากผู้บริหาร ครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยพร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง

3. ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์ (Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ระดับความคิดเห็นผู้บริหาร ครูในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

3. แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2556 : 134) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 คือ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 คือ อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 คือ อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 คือ อยู่ในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 คือ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงถึงข้อเสนอการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมาผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

5. ในการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ นำมาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์

6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน รองลงมาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. ด้านการนำองค์กร โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใช้ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีในการบริหารงาน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความยุติธรรมกับบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ต่อมาคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้ปกครองและดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพและริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ผู้บริหารมีความเด็ดขาดในการบริหารและการตัดสินใจตามแนวทางที่ถูกต้อง ผู้บริหารเอาใจใส่กับครู บุคลากรทุกคนอย่างเสมอภาคและผู้บริหารมีวุฒิทางด้านบริหารการศึกษา และมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในการบริหารงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้ มีความสามารถในงาน วิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการนำแผนไปปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดให้สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหาร และ ผู้บริหารมีการวางแผนการปฏิบัติการทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ต่อมาคือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และ ผู้บริหารวิธีการจัดสรรทรัพยากรให้มั่นใจเพียงพอดีจะบรรลุผลสำเร็จตามแผน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ผู้บริหารมีการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารมีการจัดทำแผนกลยุทธ์สถานศึกษา รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารวิธีการปรับเปลี่ยนแผนเมื่อสถานการณ์บังคับ และวิธีการเพื่อวัดความสำเร็จ

3. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากร มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคน ต่อมาคือ ผู้บริหารการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น และเต็มใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจัดสรรบุคลากรเพียงพอมีความเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารมีการวางแผนอัตรากำลังสรรหาตามความเหมาะสมและคุ้มค่า และ ผู้บริหารส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากร รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถ

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

4. ด้านการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด ต่อมาคือ ผู้บริหารวางแผนร่วมกัน และการร่วมกัน ดำเนินการ ผู้บริหารร่วมกันกับคนในชุมชนประเมินผลการดำเนินการ ผู้บริหารมีการติดตามข่าวทางด้านการศึกษา ผู้บริหารมีการตรวจสอบการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของสถานศึกษา และ ผู้บริหารร่วมกันกับคนในชุมชนรับผลจากการดำเนินการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสนับสนุนด้านงบประมาณ และทรัพยากรให้ความช่วยเหลือชุมชนทั้งด้านวิชาการ

5. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ต่อมาคือ ผู้บริหารมุ่งสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า คือนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้บริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และแสดงออกตามความถนัด

6. ด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่พบว่า ผู้บริหารนำความรู้ที่สามารถบันทึกไว้ได้อย่างง่ายในคอมพิวเตอร์นำมาใช้ร่วมกัน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรภายในองค์กร ต่อมาคือ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศให้คนในองค์กรเรียนรู้ปัจจัยทั้งจากภายในและภายนอก ผู้บริหารมุ่งเน้นการใช้ความรู้ร่วมกันโดยนำความรู้ที่ชัดแจ้งที่มีอยู่ในองค์กรนำมาใช้ร่วมกัน ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่อให้บุคลากรสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรถ่ายองค์ความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวเขาออกมาเป็นเอกสาร ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างกิจกรรมการจัดการความรู้ในองค์กร รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการเรียนรู้ร่วมกันและมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความรู้

7. ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สถานศึกษามีการปรับปรุงคุณภาพสำหรับบุคลากร มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ สถานศึกษามีการประกันคุณภาพการศึกษาตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสถานศึกษามีผลการเรียนของผู้เรียนสอดกล้องกับนโยบายของต้นสังกัด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ต่อมาคือ สถานศึกษามีการปรับปรุงคุณภาพสำหรับผู้เรียนเพื่อเป็นผลผลิตของสถาบันให้มีผลป้อนกลับของผู้เรียนในการเรียน สถานศึกษามีการโอนถ่ายองค์ความรู้ระหว่าง

บุคลากรและนักเรียน สถานศึกษามีการค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการตรวจสอบและประเมินทั้งโดยภายในและภายนอก รองมาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีกระบวนการทางเทคนิคที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนางาน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4

1. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางความคิด ที่มีวิสัยทัศน์ในการวางนโยบายในการบริหารทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังสามารถกำหนดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการที่วางไว้ และนำผลที่ได้จากการตรวจสอบมาใช้ในการ ปรับปรุงการบริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของ ชุมชนหรือบริบทโดยรอบโรงเรียน พร้อมทั้งศึกษาการบริหารขององค์กรอื่น ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังควรมีเครือข่ายทั้งในหน่วยงานภาครัฐและ/หรือ ภาคเอกชนในการมาร่วมบริหารจัดการโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการที่วางไว้ ส่วนในด้าน คุณลักษณะนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ ดีให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ควรมีการระดมความคิดหรือส่งเสริมให้มีส่วนร่วม ของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ซึ่งจะต้องสอดรับกับงบประมาณที่จะได้รับ ความต้องการของผู้เรียนและบริบทของชุมชน แผนงานต่าง ๆ ที่จัดทำ เป็นแผนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ และตรวจสอบได้ และควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นระยะ ๆ หากมีปัญหาในระหว่างการ ดำเนินงานจะสามารถแก้ไขได้ทันที และเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรในทุกระดับ เพราะทุกคนมีส่วนสำคัญกับองค์กร โดยที่โรงเรียนให้ความสำคัญตั้งแต่กระบวนการสรรหาและ คัดเลือก โดยจะต้องมีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านที่ตรงกับสายงานที่ตนเองปฏิบัติและพร้อมไป ด้วยคู่คุณธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพ รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน และให้รู้สึกได้ว่ามีความมั่นคงในอาชีพ ซึ่งหากบุคลากรในทุกระดับมีความสุขในการทำงาน ย่อมส่งผล ดีและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

4. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านการปฏิบัติงาน ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ โดยมีการออกแบบกระบวนการทำงานหรือระบบการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาและปรับปรุงระบบ

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

การ ให้บริการหรือกระบวนการทำงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายในทุกขั้นตอน เพื่อนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงต่อไป

5. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรมีการคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มของโรงเรียน โดยเฉพาะยิ่งผู้เรียน ซึ่งได้มีการจัดการเรียนสอนที่ตอบโจทย์ทั้ง ในการเรียนการสอนด้านศาสนาและวิชาสามัญ เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไปได้ ควบคู่กับการดำเนินชีวิตตามวิถีของชาวพุทธได้อย่างถูกต้อง นอกเหนือจากในส่วนของนักเรียน แล้ว โรงเรียนยังควรมีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองชุมชน และสังคมรอบข้างโรงเรียน ส่งผลให้ โรงเรียนเป็นที่รู้จักแก่บุคคลโดยทั่วไป มีเครือข่ายที่กว้างขวางเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์และหรือความผูกพันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน และมีความไว้วางใจที่จะ ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษายังโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

6. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ควรมีการจัดทำ มาตรฐานและเกณฑ์การวัดทั้งในด้านการเรียนการสอนตามแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการทำงานของบุคลากร โดยมาตรฐานและเกณฑ์การวัดที่นำมาใช้มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งผลที่ได้จากการวัดผลและการประเมินผลจะนำมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการ สอนให้กับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังควรมีการ นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการองค์ความรู้หรือความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยนำมาใช้ในการสร้างนวัตกรรมหรือสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในสาระการ เรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น รวมไปถึงเป็นเอื้อประโยชน์ให้แก่ครูผู้สอนในการวัดผลและประเมินผล ในการ เสริมสร้างความรู้ทางโรงเรียนได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่จะเอื้อประโยชน์ในการศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมของนักเรียนด้วยตนเอง

7. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านผลลัพธ์ ควรสร้างให้นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียน เนื่องจากได้เรียนวิชาการศาสนาควบคู่สามัญ ทำให้นักเรียนมีทั้งความรู้และคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณธรรม นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ทั้งขณะอยู่ในโรงเรียนและที่บ้าน ได้ถูกต้องตามหลักการทางศาสนา อีกทั้งนักเรียนยังสามารถศึกษาต่อ ทั้งด้านสามัญ ด้านอาชีพ ด้านศาสนา ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำเอานโยบาย ทั้งของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำและปรับปรุงมาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาตามแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน พร้อมทั้งการทำงานของบุคลากร ก็เป็นไปตามมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชีพ อรัญวงศ์ (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนระหานวิทยา อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนระหานวิทยา อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากรมนุษย์, การพัฒนาองค์กร, การบริหารจัดการ, การวัดผลประเมินผล และผลผลิตคือนักเรียน ทั้งนี้รูปแบบการบริหารนี้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหาร ได้แก่ วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Model ; PDCA) และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management ; SBM) การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การบริหารจัดการในโรงเรียนระหานวิทยามีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีจนปรากฏเป็นผลงานดีเด่นที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ระดับประเทศ 3 ผลงาน ได้แก่ 1) รางวัลโรงเรียนในฝัน ประจำปี 2551 2) รางวัลเครื่องหมายเชิดชูเกียรติคุรุสดุดี ประจำปี 2553 และ 3) รางวัลสถานศึกษาพอเพียง ประจำปี 2554 และ

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางความคิด ที่มีวิสัยทัศน์ในการวางนโยบายในการบริหารทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังสามารถกำหนดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำกับ ดูแล และ ติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการที่วางไว้ และนำผลที่ได้จากการตรวจสอบมาใช้ในการ ปรับปรุงการบริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการระดมความคิดหรือส่งเสริมให้มีส่วนร่วม ของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ซึ่งจะต้องสอดรับกับงบประมาณที่จะได้รับ ความต้องการของผู้เรียนและบริบทของชุมชน แผนงานต่าง ๆ ที่จัดทำ ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรในทุกระดับ เพราะทุกคนมีส่วนสำคัญกับองค์กร ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

องค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาสร้างความเป็นเลิศ

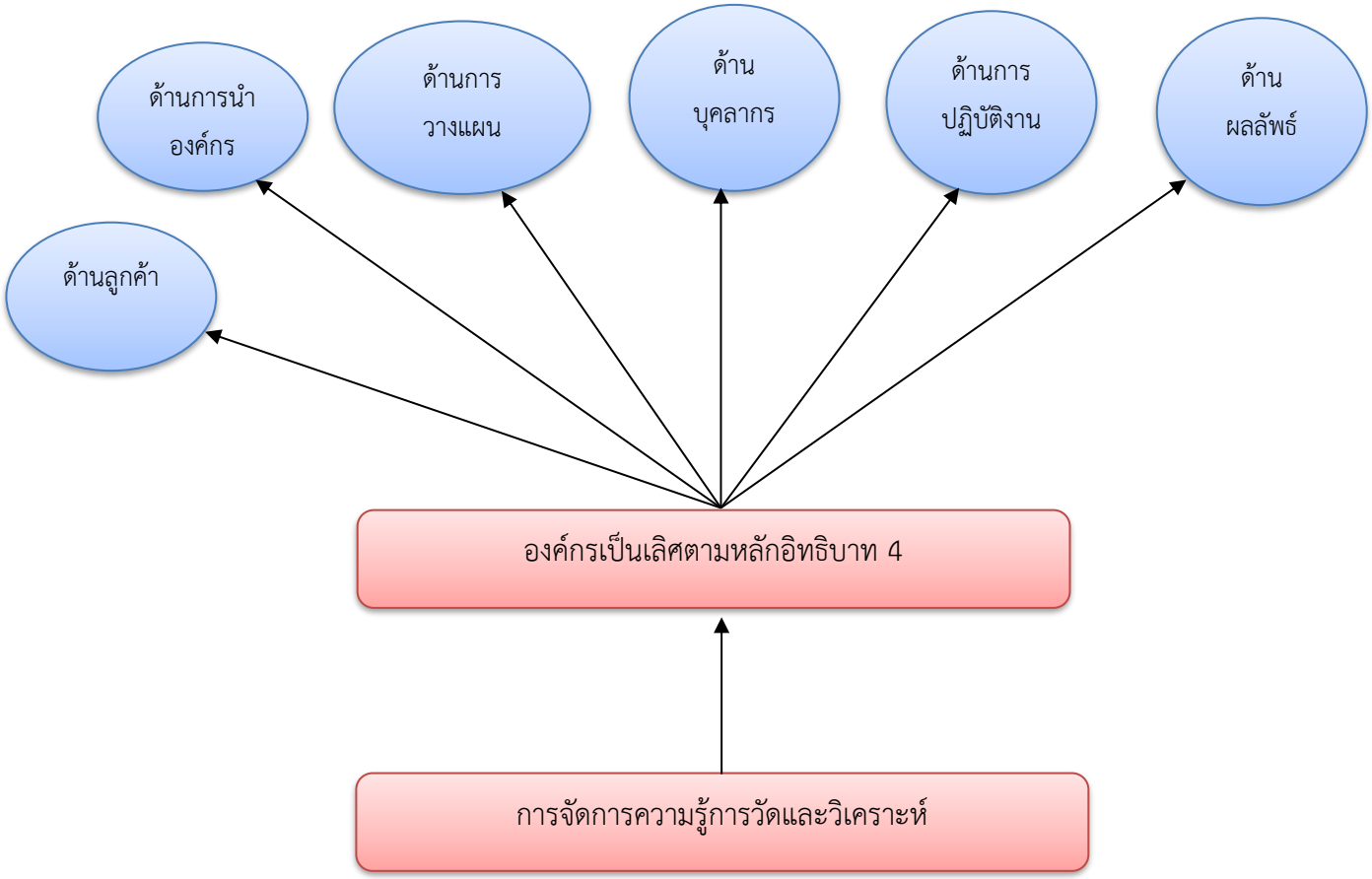

อธิบายองค์ความรู้ใหม่

การที่องค์การจะเป็นเลิศต้องตั้งอยู่ในด้านฐานการจัดการความรู้ การวัด และวิเคราะห์ เชื่อมต่อหลักอิทธิบาท 4 ได้ จะต้องอาศัยหลักด้านลูกค้า ด้านการนำองค์การ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการวิเคราะห์และด้านผลลัพธ์ โดยมีหลักอิทธิ 4 เป็นฐาน ได้แก่ หลักฉันทะ คือ ผู้บริหารควรมีความรัก ความพอใจในงานบริหาร รักในวิชาชีพ รักศิษย์ รักที่จะเห็นเพื่อนร่วมงานมีความเจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต การให้คำปรึกษา บริหารทำไปด้วยใจรัก ในวิชาชีพไม่ได้ทำไปเพราะพอให้เสร็จไป พอให้ผ่านไป เพราะเป็นหน้าที่ หลักวิริยะ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความขยันแข็งแรง มีความมานะพยายาม พากเพียรที่จะค้นหาความรู้ เทคนิคที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ของการบริหารมาบริหารเพื่อที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดแรงจูงใจ มีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายเพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลดี ตรงตามหลักสูตรผู้บริหารตั้งไว้ หมั่นร่วมประชุมเพื่อปรึกษา เพื่อวางจุดมุ่งหมายร่วมกัน หรือประชุมเพื่อจะให้คำปรึกษาทั้งในส่วนที่เป็นหมู่และเป็นรายบุคคล

หลักจิตตะ ผู้บริหารต้องใส่ใจฝักใฝ่รับผิดชอบทุกอย่างในโรงเรียน ผู้บริหารต้องมีความตั้งใจ มีความมั่นใจแน่แน่วในอันที่จะวางตัวให้เป็นตัวอย่างทางคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดทั้งทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมผู้บริหารต้องหนักแน่นและซื่อสัตย์ต่อตัวเองและผู้อื่นเสมอ และหลักวิมังสา การไตร่ตรองและให้เหตุผล ใช้สติปัญญาพิจารณาคิดหาเหตุผล รู้จักวิธีการปริหารงาน ให้สำเร็จไปด้วยความเรียบร้อยและทันต่อเหตุการณ์เมื่อเจอปัญหาใด ๆ ผู้บริหารต้องใช้ปัญญา ไตร่ตรอง ไม่วู่วาม รู้จักใช้เหตุผลด้วยตนเอง ก็ควรที่จะกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักคิด รู้จักไตร่ตรอง จากนั้น ด้านลูกค้า ด้านการนำองค์การ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการวิเคราะห์และด้านผลลัพธ์ จะย้อนกลับมาที่การจัดการความรู้ การวัด และวิเคราะห์

สรุป

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน รองลงมาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางความคิด ที่มีวิสัยทัศน์ในการวางนโยบายในการบริหารทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังสามารถกำหนดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำกับ ดูแล และ ติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารควรมีความรู้ มีความสามารถในงาน วิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

2. ผู้บริหารควรมีวิธีการปรับเปลี่ยนแผนเมื่อสถานการณ์บังคับ และวิธีการเพื่อวัดความสำเร็จของผู้เรียน

3. ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนให้ตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4. ผู้บริหารควรสนับสนุนด้านงบประมาณ และทรัพยากรให้ความช่วยเหลือชุมชนทั้งด้านวิชาการและด้านบริการ

Journal of Organizational Management Excellence ISSN : 3027-7213 (Online)
Vol. 1 No. 6 (November - December 2023)

5. ผู้บริหารควรมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนอยู่เสมอเมื่อสิ้นปีการศึกษา

6. ผู้บริหารควรมีการเรียนรู้ร่วมกันและมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตอื่นร่วมด้วย

2. ควรศึกษาหลักธรรมอื่น ๆ ในการประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น มีตัวแปรอิสระที่มีความหลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชูชีพ อรัญวงศ์ (2555). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนระหานวิทยา อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41.* รายงานการวิจัย. โรงเรียนระหานวิทยา.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2548). *องค์การแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สณุ ฟองศรี. (2549). *วิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เทียมฝ่าการพิมพ์

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2551). ***TQM คู่มือพัฒนาองค์กรความเป็นเลิศ.*** กรงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). *โรงเรียน : การบริหารสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สมพร เทพสิทธา. (2542). *คุณธรรมและจริยธรรม.* กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกขั้นพื้นฐาน. (2559). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน-OBECQA.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อมร โสกณวิเชษฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ. (2535). *หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส018- ส019 พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.* กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

Astin. A. W. (1993). *Assessment for Excellence : The Philosophy and Practice of Assessment and Evaluation in Higher Education*. Phoenix. AZ : Oryx Press.

Doherty. G. D. (1994) .*Developing Quality Systems in Education*. New York: Routledge,

Hoy. W.K. and Miskel. C. G. (2001). *Educational Administration Theory*. Research and Practice. 6th ed. Singapore: McGraw-Hill,

Oakland. J. (2000). *Total Quality Management : Text With Cases*. 2nd ed.. Oxford. United Kingdom: Butterworth Heinemann,

Robbins. Stephen P. (1998). *Organization Behavior*. 8 th ed. Englewood Cliffs. NJ: Prentic-Hall,

Sallis. E. (1993).*Total Quality Management in Education*..London: KoganPage,

The American Heritage Dictionaries. (1991). (Ed.) *System. In The American Heritage Dictionary of the English Language.* 3rd cd.. Boston: Houghton Mifflin,